

**Eminentissimi Ac Reverendissimi Domini, D. Joannis
Baptistæ, Cardinalis De Luca, Theatrum Veritatis Et
Justitiæ, Sive Decisivi Discursus**

Ad Veritatem Editi In Forensibus Controversiis, Canonicis & Civilibus, in
quibus in Urbe Advocatus, pro una partium scripsit, vel Consultus
respondit ; Cum Indicibus Argumentorum, Causarum ac Rerum
luculentissimis. Opus Tam Judicibus, Quam Causarum Patronis, atque
omnibus in utroque Foro ...

De Fideicommissis, Primogenitvris, Et Majoratibvs

**Luca, Giovanni Battista de
Coloniae Agrippinae, 1690**

Disc. CXCI. Bonon. separationis bonorum. De lucris seu emolumentis &
acquisitionibus obvenientibus ex industria vel negotiatione facta de bonis
hæreditariis per hæredem gravatum, An & quando veniant ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74060](https://nbn-resolving.de/urn:nbn:de:hbz:466:1-74060)

ordimque grammaticalibus significacionibus, aliiſ que generalitatibus; Et his statutibus justam ac probabilem credidi resolutionem. Si enim primus obiſſet antequam perveniret ad aetatem 35. annorum, Secundus vero successor esset in etate majori ita ut eam excessisset, dicebam quod non exinde dictum emolumenitum aſſequi debuifet, sed adhuc expectari debuifet complementum dicti temporis coniungendo etiam primum decursum in vita primi. Et ita etiam econtra spectato dicto fine seu effectu magis quam fono, vel significacione verborum, iuxta ea quae super ista propositione attendi magis dipofitionis finem seu effectum quam grammaticalem ſententiam verborum ex Dunoz. dec. 4. 7. alijs dec. 93. par. 7. recent. & aliis habent pluries in praecedentibus, præfertim in Romana fideicommissione Baldassini dico. 45. & in aliis ibi proximis, ac etiam in Firmana dico. 33.

- 73 Vbi est negotiatio necessaria damnum & lucrum aſſerit hereditatis.
- 74 Quando dicatur cauſa necessaria.
- 75 In caſu quo lucrum fit hereditatis, an heredi debetetur participatio ratione industria personalis.
- 76 Quid de lucris fatis per filium familiæ cum pecunia patris.

DISC. CXI.

ORTA controverſia per mortem Pauli Dondini inter eius credores ex una, eiusdem que fratres iure ſubſtitutionis reciprocæ ſuccedentes in bonis à communī patre obvenientis ex altera, ſuper ſeparatione bonorum liberorum à fidei-committarii, introducta cauſa in Rota, plures prodiuerunt decisiones coram Dunozetto, Melio & Verofipo, pluresque erant controverſie puncti, quorū major pars in puro facto confitebat, duo autem erant principales puncti admixtam habentes ſati ac juris inspectionem; Primo ſcilicet, an quædam primogenitura per donationem inter vivos erecta per patrem ad favorem Pauli tanquam primogeniti, at ſibi imputanda veniret in legitimam necne; Et ſecundō cum idem pater in civitate Anconæ quædam negotiū ſeu mercimonium ſociale ad certum tempus haberet, atque moriens mandaverit debere continuari usque ad tempus conuentum cum ſociis, an lucra notabilia ex dicto mercimonio obvenia cederent commodo fideicommissi, vel potius commodo dicti Pauli hereditatis gravatae pro ejusratas In utroque autem prodierunt decisiones fideicommissariis favorabiles, nempe 28. Iunii 1668. & 12. Iunii 1669. coram Melio, 5. Iulii 1662. & Iunii 1669. Verofipo, ad quarum decisionum normam data ſententia, & commissa per appellationem cauſa in eadē Rota coram Catalaiu, ultra reformationem dicta ſententia in aliis punctis in facto conſistentibus, reformatā etiam ſuit ſuper dicto puncto imputationis legitima, respondingo ſub die 25. Martij 1669. dicta imputationi locum non esse. Quoverò ad dictum alterum punctum lucrorum, de quo ſolū agitur in decisionibus coram Melio, ob votorum discordiam nulla capta ſuit refutatio, & reproposita cauſa ſub die 18. Martii 1669. coram eodem, perſicatum fuī in decisioſe favore creditorum quoad dictum punctum imputationis, quoverò ad alterum lucrorum, prodit refutatio pro fideicommissariis, ea ſcilicet hereditatis, & fideicommissi commodo cedere debere, atque in hoc ſtatu cauſa penderet.

De primo puncto habent particulariter actum in hac eadem cauſa in ſua materia ſub ratiōne legitima & deratōnibus, atque iſta posteriores resolutiones, in ſenſu etiam veritatis, probabiliotē mehiacque fundata viſe ſunt, cum revera, tam ex facto, quam ex jure priores resolutiones pro imputatione non videantur habere probabile fundamentum, ut ibi.

Quatenus vero pertinet ad ſecundum punctum ſub iſta fideicommissariā materia cadentem, Alii pro hac parte creditorum ſcribentes firmiter credebat illa lucra commodo hereditatis magis quam hereditatis cedere debere ex eo fundamento, quod dicantur fructus de jure cedere debentes ad corammodum hereditatis non autem hereditatis, ad textum in l. in fideicommissariam, & l. mulier ſi heres ff. ad trebell. Quamvis enim iſta regula limiteretur accidente contraria testatoris voluntate, attamen receperunt eſt iſtan iſſe debere claram, ex iſis qua ex Manica Peregr. & aliis habentur deducta ſuprā in Romana legati de Frangipani dīc. 187. deducendo in ſpecie lucrorum negotiationis

BONON.

SEPARATIONIS BONORVM

PRO

CREDITORIBUS PAULI DONDINI

CUM

FRATRIBUS DE DONDINIS

Causa varie decisus per Rotam.

De lucris ſeu emolumentis & acquiſitionibus obvenientibus ex industria vel negotiacione facta de bonis hereditatis per heredem gravatum, An & quando veniant ſub restituitione fideicommissi, vel respectivè ad ipsum gravatum pertineant; Et econverso cujus ſit ejusdem negotiacionis damnum.

SUMMARIUM.

- 1 Adiſeris.
- 2 Deciſio cauſe.
- 3 An primogenitura per donationem impacem in legi- rimam remiſiue.
- 4 Fructus eadē commodo hereditatis.
- 5 Idem de lucris hadensis loco fructuum.
- 6 Concurram procedendo cum eisdem terminis.
- 7 Quod iſteterminū fructuum non cadant in lucris negotiacionis, nam fructus ſunt qui percipiantur ſalva reſuſtantia.
- 8 Quod lucra negotiacionis ſunt ſpecies ſortis aucta.
- 9 Lucra cambiorum dicuntur pars ſortis.
- 10 Tutor tenet inviſtere pecuniam pupillarem, ſed non potest etandem ponere in mercimonio.
- 11 De diſtincione quando lucrum mercimonii fit hereditatis vel iſipſis hereditatis.
- 12 De ratione ob quam in caſu voluntaria negotiacionis lucrum eſt hereditatis.

tioris decisionem Rota Florentina apud Felicium de societate cap. 15. num. 95 & sequen. ubi cum his terminis proceditur, ac etiam auctoritatem Noregoli alleg. 3. ram. 4. o. qui earn addicat rationem quod haeres gravatus non tenetur pro fideicommisso negotiari, quod etiam habetur Coccin. dec. 409. ubi in specie agitur de quodam negotio drogaria, ac deciditur damnum & lucrum relativa esse debere magis hereditatis quam hereditatis.

Quamvis autem eadem decisiones contrariae sunt per hoc puncto edita favore fideicommissariorum sub die 28. Iunii 1653. & 19. Iunii 1660. coram Melio procederent cum eisdem terminis suuctum, insistentes in limitatione resultante à contraria voluntate testatoris, iuxta decis. 6.82. p. 2. rec. repetit. apud Graian. discept. 54. ac juxta decisiones editas in d. Romana legi de Frangipanis coram Cerro, unde propterea excusabiles erant hujus partis defensores dictas resolutiones impugnando, si cura eisdem terminis procedebant.

Attamen Ego, post dictam sententiam Veroppi in hac ultima instantia coram Calataui ad causam evocatus, in primo congressu ante has disputaciones pro causa directione habitu, sui in sensu quod isti terminoi à casu questionis extranei essent, quoniam fructus propriè dicuntur illi, qui cum renascentia percipiuntur salva rei substantia; dicta regula solum limitationem patiente in magnis & inexhaustis mineralibus ex rei qualitate seu natura juxta ea, qua super materia fructuum habentur sub tit. de dote disc. 160. ac etiam sub altero de Regalibus disc. 117. & aliibi, Lucra vero negotiationis dici non merentur fructus, sed potius augmentum sortis, ita & quæ subjacentis decremento ex futura incerta alea tanquam per speciem illius augmenti vel decrementi, quod ex alluvione vel fluminis adjacencia resultare solet, cum ipsa pars diminutioni in modo peremptione subjaceat. Unde propterè verificabile non est fructum requisitum, ut percipientur cum renascentia salva rei substantia; Quod etiam plures advertitur sub tit. de Cambiis circa lucra que reportantur ex pecunia Cambiis exposta, vel super eius girata, quoniam ex quodam usu loquendi pro nostra intelligentia dicuntur fructus, sive usura & accessiones, verè tamen sunt termini imp. opiri, cum importent intrinsecum augmentum sortis ratione maioris valoris monetae, cum alias practicabiles non essent conversiones dicti augmenti in sortem pro recambio absq. anachocismo, nemus de iure canonico, sed etiam de ipso iure civili damnato, ex ibi deductis.

Hinc proinde cum in iure dispositum sit, tutorem vel alterum legalem administratorem, tenere non debere pupillarem seu alias administratam pecuniam oriolem, sed erogare debere in emptionem bonorum vel jurium fructiferorum, ita ut alias tenetur pupillo ad quanti interest id sequutum non esse, quoties ex facti qualitate conset occasiones desfuisse, idque de facili potuisse expleri, ut in sua materia sub tit. de tutoribus & administratibus & aliis, Attamen, sibi expressè interdicitur negotiatio ratione periculi, cui ipsa pars exponitur ex plenè deductis per Sperell. decis. 90. & passim, igitur quod ex negotiatione ob illius aleam obvenit, dici non potest fructus.

His igitur ita constitutis, adverebam questionis decisionem pendere magis ex facto quam ex iure, cuius theoria videtur extra controversiam cadentem solum super applicatione, an scilicet negotiatio, qua per hereditem continuatur sit necessaria vel voluntaria; Ubi enim est necessaria, vel scilicet ex necessitate resultante à precepto testatoris, ut in pra-

senti, vel ex ipsius negotiationis qualitate quæcumque per ipsum testatorem incepta, compliciti testifici debuerit, tunc lucrum exinde reliquum per ad hereditarem, non autem hereditem ex ratione, quod ad eandem hereditatem pertinet, beret damnum seu iactura, ideoque hanc sequitur in commoda, Econversò autem sequitur negotiatio negotiations seu mercimonij ei res luntaria hereditis, tunc quia sibi tanquam egredienti testatoris de iure prohibita est, exinde res suum estet damnum, quod contingat, & hanc ex dicta regula secundum naturam, lucrum debet esse lucrum, ad tex. in l. qui negotiatio administratrix, tutorum, cum ibi notari, de quibus Bal. conf. 1.25. lib. 1 & d. decis. 409. Causa 2. Bonae pecuniarum a Maii 1661. coram Aliigen. Junii 1. 62. coram Emerita, quarum prima hanc pressa post Rodriguez de conuersatione & generaliter Peregr. de fidei. art. 10 n. 16. apparet, stinctio vera nimisunque rationabilis in quod non admittens controversiam, cadentem dictum est in facto super applicatione, quando cetera necessaria, & quando voluntaria dicuntur negotiatio.

Ubi quidem est merè voluntaria, tunc non hereditem per actum occultum empionis a rationis sibi ipsi tanquam terro illud negotiatio mercimonium venditibile, ut proprio ac personale ad proprium lucrum vel damnum illeceret, remanente in fideicommissaria habet pretio de tempore facti causis fideicommissariendo, ad instar illius pecunia que ex tempore censum vel exactione nominum debitorum licita alienatione obvenia per ipsum testatorum luntariè ac cessante testatoris præcepto negotiatio acquisitionem bonorum juxta plures in predictis deducta, præserit in Cauen. dif.

Ac propterè in pluribus similibus cases disputatis, tam in Rora, quam coram A. G. ne damni passi ex arte agraria per hereditem nuata, præsertim in Romana afflita pro beneficiis Lapii, de qua in sua materia sub tit. de heret. quæ causa prodit decisio Rota 23. Febr. 1661. ram. Privilo, ex auctoritate Monticelli deheret. Peregrini ubi supra ac aliorum, proclamavit eadem distinctione, an scilicet id sequuntur causa necessaria vel voluntaria, Ubi enim pro ex causa necessaria, da innum el hereditatis, converso, & quæ necessaria non locum redditatur a præcepto testatoris, sed etiam a subiecto testatoria, quia nempe negotium jam a defuncto incipit, quod perficere oportet, cum tunc etiam non cuicunque legali administratori huiusmodi iniuratio concedatur, ut e. g. est in casu, quo in Romana afflita, quod defunctus fideicommis. Etiam calafis ad triennium vel novemvices paralleles legetes & novalia, unde propterè portebat perficere cœptum negotium pro tempore durantis afflitus, cum similibus videatur quæstio potius facti quam iuri ex regulorum casuum qualitate & circumstantiæ cedenda, an. s. actus fuerit voluntarius, necessarius ex necessitate faltum moraliter diligenter patris familiæ pro iustitia prædicti arbitrio; Cum igitur in hac facti specie, testatoris præceptum accederet, idcirco noscitur esse in casu necessarius, & faciat quod lucrum cedere debet ad commoda hereditatis.

De L. ne
Frang.
et C. VI
g

Illud autem etiam in sensu veritatis advertebam de jure verum, atque à Rota admisum, sed ex facto in ultima resolutione negatum, quod ubi agrever de lucro reportato ex negotiatione requirente ipsius hæredis curam, ac personalem industriam, tunc illud non deberet esse tocum hereditatis, sed de eo participate deberet ipse hæres gravatus juxta eam participationem vel distributionem, quæ cedit in negotiationibus socialibus, in quibus unus ponat pecuniam vel bona altero operam & industriam personalem, cadente solim quæstione super rata participationis, quæ pro facti qualitate pro iudicis prudenti arbitrio decidenda venit, ex his quæ habentur ceteris relatis apud Leotar. de usuri q. 31. n. 27. Felic. de societate cap. 9. Michalor. de fratr. par. 3. cap. 59. Et in proposito lucrorum obvenientium ex negotiatione, quam filius familius faciat cum pecunia paterna seu peculie profectio, quid conferre debet necne confert doctrina Bart. in l. 1. § nec cafrese ff. de collat. bonor. num. 5 & in l. cum oportet Cod. de bonis que liberis, de qua plures calus distinguendo Roman. conf. 469. & ibi addens. Mangil. de imputat. quæst. 34. Merlin. de legitima lib. 2. tit. 2. quæst. 26. numer. 9. & 10. Fontanell. de pactis claus. 11. gloss. univ. num. 37. ubi refert decimum, quod medietas lucrorum relata fuit industria ad communum filii. Verum in hac facti specie motivum admisum non fuit ex ipsis facti qualitate, quod hæres degens in Civitate Bononiae nullam adhibuerit industriam, quæ tota fuit sociorum exercentium negotium in Civitate Anconæ, unde properea totum lucrum fuit ex pecunia hæreditaria.

ROMANA FIDEICOMMISSI DE LOPEZ

PRO

CONSTANTIA & LAVINIA LOPEZ

CVM

POMPEO FLORAVANTE.

Casus decisus per Rotam pro utraque parte respectu vœ.

An societas officii hæreditaria per hæredem gravatum renovata, cedere debeat damno & periculo hæreditatis vel ipsis hæredis; & aliqua de obligatione hæredis gravati ad fructus loco damnorum & interese ob non investitas pecunias hæreditarias, seu ex bonorum distractione obvientas juxta præceptum testatoris, seu ob non venditajura vitalitia.

Cardin. Luca de Fideicom.

3VM MARI V

- 1 F Aeti series.
- 2 F Resolutiones cause.
- 3 Hæres non tenetur de decoctione debitorum hæritariorum inexactorum.
- 4 An & quando societates officii, vel census vitalitiæ aut officia vacablia quorum amissio evenit, cedant damno hæredis gravati, eique imputentur.
- 5 Quid de mobiliis, quando ad eorum consumptorum pretium teneatur.
- 6 Quid ubi hæres renovat satietatem.
- 7 De fructibus crediti fructiferi cessantibus si debitum convertatur in aliam causam.
- 8 Societas officii est species negotiationis.
- 9 Lucrum, & damnum negotiationis quando sit hæredis, & quando hæreditatis.
- 10 An fructus societatum, & vitalitionum sint hæredis, vel hæreditatis.
- 11 Quonodo estimanda sint bona, & distinguenda pretiosa, & non pretiosa.
- 12 An estimari possint bona non extantia.
- 13 An hæres non describendo distinet bona in inventario istius beneficio privatetur remisive.
- 14 De onere investimenti injuncto hæredi.

D I S C. CXII.

Constantinus de Paulis, scripta hærede Catharina sorore, eique substitutis, Hieronyma, Lavinia, Constantia, & Isabella ejusdem Catharinæ filiabus, cum reciproca inter eas in casu obitus sine filiis injunxit hæredi venditionem omnium mobilium, quorum pretium investiri deberet in bona stabilia vel effectus fructiferos, exceptis mobilibus modici valoris à scutis decern infra, quæ voluit liberæ ad hæredem pertinere; cum autem per obitum tam Catharina, quam Isabellæ & Hieronymæ sine filiis purificata esset dicta substitutio ad favorem Constantiae, & Laviniae, obtinuerunt istæ sententiam favorabilem à judice prima instantia contra Pompeum Catharinæ hæredem, & introducta per appellationem causa in Rota coram Priolo. datoque dubio, An actricibus danda esset immisso, & respectively dictus hæres teneretur fideicommissum reintegrale, sub die 10. Decembri 1668 quoad immisionem ad bona hæreditaria extantia, responsum fuit simpliciter affirmativè, quoeverò ad reintegrationem partim pro actricibus, partim vero pro reo responsum fuit; Idemque sequuntur est in repropositione coram Bourlémont sub rogato sub die 17. Iunii 1669. & in hoc statu causa penderat.

Duo igitur erant diversa iudicia, Unum s. immisionis ad ipsa bona extantia, Alterum vero reintegrationis pro distractis ac non extantibus, sed super primo nulla cadebat difficultas, cum fideicommissum esset litterale, neque controverteretur identitas bonorum; Ideoque tota disputatio versati videbatur super secundo, in quo multæ cadebant inspectiones facti potius quam juris, tam circa veritatem plurium nominum debitorum, aliorumque jurium, quæ per actrices prætendebantur remansisse in hæreditate, quam circa plures detractiones ex causa artis alieni soluti oppositas ex parte rei converti, ac eriam circa trebellianicam an esset prohibita necne, totumque consistebat in facto de quo ad Advocatos non pertinet.

Pp

Quatuor